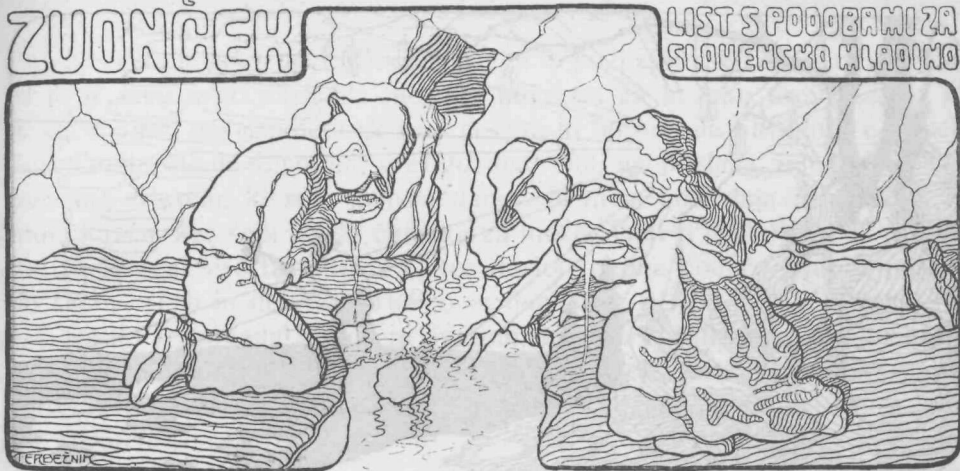

Štev. 3.

V Ljubljani, 1. sušca 1913.

Leto XIV.

Pomlad se bliža!

Pomlad se bliža, nove nade
prinašajoča vsem stvarjem!
Na solčnih brdih cvetke mlade
ljubó se klanjajo očem.

Otroci z radostnimi lici
prihajajo iz vaških koč
in kot da šli bi k veselici
hité veselo v breg cvetoč.

Vriskaje in pa prepevaje
cvetice pisane beró
in gledajo, kako smehljaje
ogreva solnce spet zemljó.

Sinica duplo si izbira,
doni ji pesem iz srca;
v svet starček s praga se ozira,
vnuk cvetni šopek mu poda.

„Pozdravljene, cvetice mile,
znanilke lepših, boljših dni!
Nadloge zimske so minile,
up zopet mi poživlja kri!“

Up in premnoge želje vroče
zdaj tudi v meni se budé,
ko zrem, kako prihajajoče
pomladi si vse veselé.

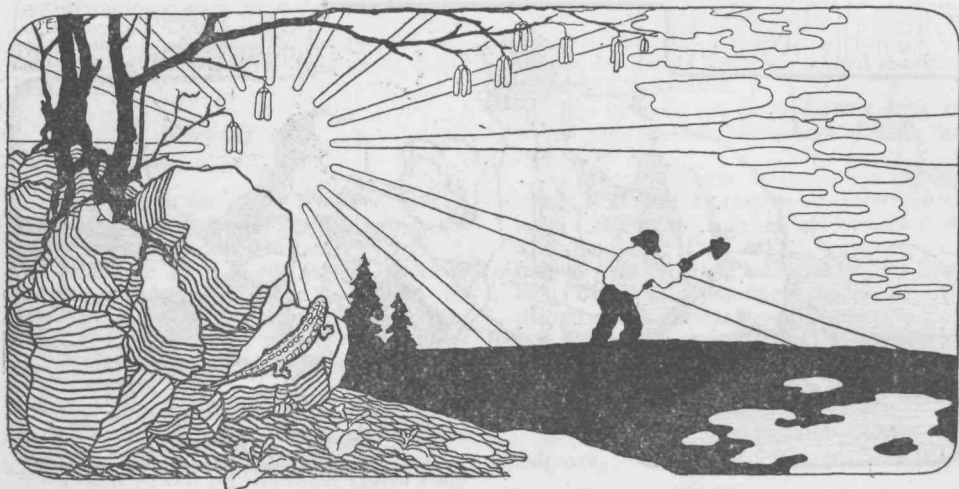
Pogostoma pa misli moje
hite tja doli na Balkan
in spremljajo junaške boje,
ki bije bratski jih Slovan!

Da krvoločnega Turčina
pognal že s svoje bi zemljé —
svobodna bodi domovina
in silnejša od dne do dne!

Da v bratovski objame slogi
slovanske nas pomladi žar,
da bi izdihnili trinogi —
Slovan svoboden bo vsekdar!

Ta up in te goreče želje
zdaj k petju silijo me spet,
in bolj kot nekdanj mi veselje
zdaj zbuja pomladanski včet!

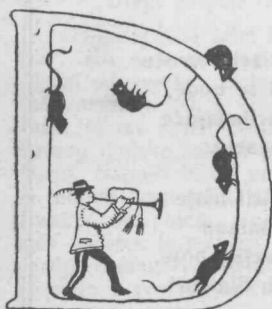
Fr. Rojec.

IVO TROŠT:

Vodna Vila.

(Konec.)

rugi dan popoldne je že čakal Ratko očeta pri uljnjaku. Kmalu pride stari Lipovec in sliši, da si je sin izbral nevesto nekje »tam za goro, za deveto vodo, v dolini na hribu kraj bistre vodé, ki teče tod mimo pa v daljno morjé«.

»Pa nisi bil šel že sinoči tako daleč?« Ratko molče prikima in začne potem pripovedovati najprej o bogastvu, potem o lepoti, slednjič o modrosti svoje neveste. Vse to je bilo Lipovcu jako všeč; posebno je cenil modrost. Le o imenitnem sorodstvu ni vedel Ratko ničesar, ker mu ni Vila sinoči tudi nič razodela o tem. Molčal je in mislil, da je že to dovolj, če bosta zložna in se bo ves svet čudil njiju pesmi.

Umiril se je slednjič tudi oče in pristavil: »I, bo že kako še to, če bo vse drugo, kakor trdiš. Saj je naša žlahta tudi veljavna.«

In privedel je Ratko, mladi Lipovec, čez tri dni na svoj dom ob jezeru pod Preserjem nevesto, lepo kot lilijo, mlado kot padli sneg in bogato kot grofico. Svatovali so tri dni in tri noči in bili dobre volje. Ratko je zapel tako lepo kakor nikoli in zažvižgal, kakor sama nebeška ptica, ki jo je zamaknjeni menih poslušal tristo let. Zapela je tudi nevesta milo, da bi jokala, in veselo, da bi vriskal vse obenem. Nekateri svatje so začeli jokati in vriskati, pa niso mogli obojega v isti sapi. Blagrovali so zalo nevesto in ji povedali, da tako lepo kot ona poje samo še vodna Vila ob jezeru. Njena pesem se čuje ob pomladnih in poletnih nočeh samo o polni luni.

Nevesta je pogledala Ratka. Umel je ta pogled mladi Lipovec, a hvala, ki jo je med svati zaslužila njegova nevesta, ga je tako prevzela, da jo je začel siliti, naj zapojeta skupno pesem, ki bo morala biti lepša od vseh dosedanjih. Mlada Lipovka, prej gozdna Vila, ga pogleda žalostno in mu pojasni: »Pesem, ki sem jo pela danes, je moja poslednja pesem. To je moja kazen, ker sem želela človeka za moža. Tudi ti poslej ne boš prepeval in žvižgal več tako lepo, kakor doslej: najina bodoča skupna pesem bo složna skrb in delo za družino in dom.«

Ratko je povedal to vsem svatom, ki niso slišali odgovora njegove neveste, in vsi so občudovali njeno modrost, želeli srečo mlademu paru, staremu Lipovcu pa še nekaj let mirnega življenja na zemlji.

Potem so se razšli.

*

Pri Lipovcu sta mladi gospodar in njegova ženka nadaljevala pesem bodočnosti, kakor mu je svetovala že na svatbi nevesta Vila. Vse se je vršilo tako kakor za igračo in vse po sreči. Vse krave so imele ob letu dvojčke, čebele pa po pet rojev in vsak panj kar na cente medu. Sadje je rodilo, kakor ni nobenemu sosedu, in mleka in masla se je kar cedilo. Vse njive so rodile po dvakrat na leto, in zemlja sama je kar sipala pridelke iz sebe.

Seveda ob toliki obilnosti in rodovitnosti ni utegnil Ratko več žvižgati in ne peti. Gospodinja je bila sama pri vsakem delu prva in pri vsakem opraviilu tudi zadnja, da je pregledala, če je vse prav izvršeno. Stari Lipovec se je pomladil, ko je začel pestovati dve mladi vnukinji. »Lejte si no!« je kimal poletnega dne pred uljnjakom, »še sina naslednika naj nam pošlje dobrotno nebo, pa bo treba iskati Lipovcu para blizu in daleč. Le škoda, da ne moremo pokazati sorodnikom mlade Lipovke, kako radi jo imamo, škoda. Ali nimaš nič sorodnikov, gospodinja, kaj?« je zaklical stari Lipovec izpred uljnjaka na vrt, kjer je sušila perilo.

»Nič, oče. Kaj mi hočejo? Zadosti, da imamo vas.«

Dobro so dele staremu čebelarju te besede, a zaradi sorodnikov se tudi ni mogel tako brž pomiriti.

»I, veš, kaj? Ko bi jih imela, bi se prav lahko še njim zahvalili, da nam je nebo poslalo dobro, razumno gospodinjo.«

»Ali res, oče?« vpraša ona veselo.

»I, no! Saj si res! Ali ne?«

»Najbližji sorodniki smo si vi, vaša žena in moj mož. Dokler bomo složni, nam ne bo krivice. To bo največja sreča vsega sorodstva.«

Tudi sedaj so ugajale Lipovcu njene besede, le to mu ni bilo všeč, ker ni imenovala njegove žene: naša mati. To bi se spodobilo, če res nima bližnjih sorodnikov. Ker se mu je zdelo potrebno, ji je to tudi očital, pa mu je odgovorila tako čudno:

»Od nas nobena ne pozna matere.«

Lipovec jo je slišal, pa ne umel. Tudi ga je pogledala tako, kakor še nikoli, a njene oči so bile vodene. Kakor za nameček ga je še vprašala: »Ali vam ni dovolj, da vam sreča kar vali bogastvo v hišo? Vi čudni ljudje!«

Lipovec se je obrnil k uljnaku in čebelam ter mislil, da je res sreča došla z nevesto v hišo. A kaj sreča, če se človek ne more postaviti še z imenitno žlahto! To je povedal doma stari Lipovki, svoji ženi, ki mu je tudi pritrdila, zakaj sama je bila še danes ponosna na rodovino svojih staršev. Oba sta se potem skupno obrnila do sina, ki bi moral vendar vedeti, kako žensko je vzel za ženo in odkod. Ratko se je sicer izprva branil, kakor ga je naučila njegova žena, pa očetu in materi se vendar ni upal nasprotovati. Vdal se je in vprašal svojo ženo po rodu in roditeljih ter svojo zadrego prav ginljivo opisal: »Ne zameri, moja ljuba žena! Vsi sosedge imajo sorodnike, ki jih pridejo obiskat v velikih praznikih, da se pogoste in pomenijo. K nam ni nikogar. Ako grem z doma, ne maraš z menoj, ker ti ni za mojo sorodščino. K tvojim ne moreva, ker mi niso znani. Torej reci, povej, duša, kdo so in kje so! Bogati smo mi dovolj, da jim pomagamo, če jih je sram k nam. Naj pridejo in pogledajo vsaj najini hčerki Rado in Milo, in dobro se bomo imeli, če pojemo celo tele, dvajset rac in pol prešiča. Saj jih imamo!«

»Moj ljubi Ratko! Dobro sem vedela, da se najina pesem ne konča drugače. Dosedaj si ti pel z menoj v delu in trudu, sedaj pa zahtevaš od mene nekaj, kar je nemogoče. Najine pesmi je danes konec. Drugi ljudje so ti več kot jaz, pa naj bodo. Vedi, da si sam razdril zvezo, kakor si jo tudi sam začel. Ne bom se prepirala z vami, tudi v nadležno breme vam ne maram biti. Še nočoj pojdem odtod tja, kjer si me dobil tedaj, ko si mislil drugače kot danes.«

Ratko ni nameraval tako hudo. Začel jo je ustavljati, pa zaman. Šla je in se ni več vrnila. Z njo je šla pa tudi sreča od Lipovčevih. Zemljo je bilo treba trdo obdelavati, nesreče so se vrstile leto za letom. Lipovčevi Rada in Mila pa še nista vedeli, zakaj ni mamice podnevi doma; ponoči je namreč redno prihajala, je z njima molila, zjutraj ju počesala in umila, potem pa izginila — kam, tega nista vedeli. Nekega dne, ko je Rada že odrasla, vpraša očeta, kje se mudi mati podnevi. Ratko se prestraši in šele za nekaj časa pozveduje, kje je mati ponoči. Zve, da je pri hčerkah. Srčno rad bi jo videl. Leže torej v bližino spat, pa je ni bilo. Tudi naslednje večere ni prišla. Osmi dan, ko ni bilo več očeta Ratka pri hčerkah, je prišla silno potrta in žalostna. Obe deklici sta jokali z njo. Ostala je z njima ponoči, ju zjutraj osnažila in oblekla, potem sta pa hčerki spremili mamico z doma. Jokaje sta se vrnili in pripovedovali, da je mamica izginila v jezeru in je rekla, da se nikoli več ne vrne.

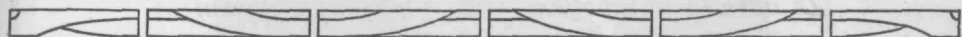
Rada je še povedala očetu, kaj mu je mamica sporočila: »Nečem, da bi moji otroci kdaj stradali pri Lipovcu in ne moji vnuki in vnukov vnuki. Bližajo se vam hudi časi, ko bo največja stiska, da ne bo več zrna žita pod streho. Keplji na južnem koncu hiše za moža globok in napol tako

širok jarek proti jezeru. Tam najdeš pomoč, ki bo varovala moj in tvoj rod stiske za vselej.«

Žalosten je bil Ratko, zakaj vedel je, da je žena govorila vselej resnico, pa si je zapomnil sporočilo.

Že tedaj so bili slabi časi. Lipovčeva stara sta pomrla. Slabe letine in bolezni in davki so trle ubogega kmeta. Ratko je videl, da gine njegovo bogastvo kakor sneg na solncu. Prišla je v deželo za vojnami slaba letina in za njo lakota. Za meh žita bi dobil pol grunta. Dolgo se je branil Ratko Lipovec. Slednjič je spravil poslednje zrnje v mlin in začel kopati na južni strani hiše proti jezeru. Tretji dan se je prikazala po jarku doslej neznana voda, izvirajoča iz hriba za hišo in tako močna, da bi gnala tri kamene. In še prej nego so pri Lipovcu použili poslednje zrnje, je že ob hiši stal mlin, ki ga je gnala voda, tekoča po izkopani strugi, kakor je velela vodna Vila. Ljudje so začeli od blizu in daleč pošiljati svoje zrnje v čudežno hitro dodelani Lipovčev mlin, ki ga je gospodar postavil v lastno in svojih otrok rešitev.

Še danes se vrte kolesa in donašajo lep dohodek daljnim potomcem vodne Vile.

MILAN DOLINAR:

Štirje bogatini, ki so osiroteli.

Perzijska pravljica.

Ivelji so nekoč v mestu Baška štirje prijatelji, vsi so bili imoviti in so se zvesto oklepali drug drugega. Zgodilo se je pa, da so osiroteli in vsi štirje so šli k čarovniku, ki so mu razložili svojo nesrečo. Čarovnik se jih je usmilil in je dal vsakemu izmed njih čudotvorno kroglico, rekoč: »Idite na pot, in vsak si deni kroglo na glavo; kjer mu pade z glave, naj koplje, in tako bo dobil vsakdo izmed vas nekaj, kar mu je namenjenega in kar naj vzame s seboj!«

Prijatelji so skupno odšli, kakor jim je bil zaukazal čarovnik; ko so šli pet milj daleč, je padla prvemu krogla z glave. Na tistem mestu je začel kopati in je dobil bakreno žilo. Svojim trem prijateljem je rekel: »Ljubši mi je ta baker od zlata; če hočete, lahko ostanete tu!«

Njegove ponudbe pa niso sprejeli, temveč so šli naprej. Ko so prišli nekaj dalje, je padla drugemu možu krogla z glave, in na tem mestu so našli velike množine srebra. On je govoril: »Če želita, ostanita tu, ker to srebro je tudi vajina last.«

Ostala dva nista bila zadovoljna in sta šla dalje. Kmalu je padla tretjemu možu krogla z glave, in ko je tam kopal, je našel zlato žilo.

Rekel je četrtemu prijatelju: »Nobena kovina nima večje vrednosti od zlata, zato želim, da ostaneva oba tukaj.«

Oni mu odgovori: »Še naprej bom zasledil žilo žlahtnih kamenov; zakaj naj ostanem tu?«

Šel je dalje, dokler mu ni padla krogla z glave; ko je pa kopal, je odkril železno žilo. Kesal se je, rekoč: »Zakaj sem vendar pustil zlato in zavrgel nasvet prijatelja?« — Kratkotmalo, vrnil se je, toda našel ni niti prijatelja, niti zlate žile. Rekel je samemu sebi: »Nihče ne more najti več, kot mu je usojeno.« Šel je zopet k železni žili, toda vkljub vsemu iskanju je ni mogel več najti. Obupan je šel iskat čarovnika, ko pa tudi njega ni mogel več najti, se je bridko kesal. Ostalim trem prijateljem, ki so bili s tem zadovoljni, kar so našli, se je pa godilo dobro.

Ali ste jo videli?

*Ali ste jo videli
starko osivelo?
Že odnesla je s poljan
svojo haljo belo.*

*Teško, težko gre od nas;
solze ji čez lice
tečejo, ko zapusti
polja, dol, gorice.*

Zdaj ji v gorah grad leden
dom je čez poletje,
a na travnikih iz solz
nam je vzklilo cvetje...

Davorinov.

Solněce na solncu.

*Iz mračnih zidlin na beli dan
odšlo je deteee ljuho se gret;
kakor v pravljieho potopljen svetlobo —
ves zlat je bil, veličasten svet.*

*In lilo je k zemlji ves svoj sijaj
pračavno solnee z mlado močjo
in v njem se je gredo mamčino solnee,
o, solneeee — dete srčkano to!*

*In stal sem in gledal in čutil sem,
kako blagost mi polje v sree —
o, ko bi tako mi bilo, ostalo
lepó in sladkó do zadnjega dne!*

E. Gangl.

Nadica in stara mati

IVA:

Dobrota je sirota.

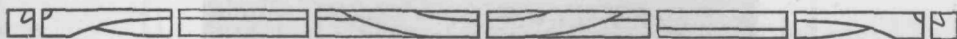
la sta po cesti dober in hudoben človek.

»Kako sem strašansko lačen in žejen,« je vzdihnil hudobnež. »Ti, prijatelj, si dobra duša. Vidiš tam-le jablano? Splezaj nanjo in naberi jabolka!«

Dobremu človeku se je smilil tovariš. Res je splezal na jablano. Njegov sopotnik pa se je skril za grm in legel v senco.

Kar pride po poti gospodar drevesa. Dober človek hitro vrže vrečico z jabolki v grmovje in hoče skočiti z drevesa. A že ga je čakala spodaj ploha psov in debela — batina.

Hudobnež pa je medtem odnesel pete in — jabolka.

IVA:

Hrast in bor.

oglačno in ponosno je dvigal hrast svoje vrhove v krasno poletno nebo. Samozavestno se je ogledoval po okolici in se zaničljivo posmehoval pritlikavemu boru, ki je ponižno rasel nedaleč od njega. Ni se mu zdel vreden pogleda, kaj še, da bi ga kot soseda upošteval!

Bor je ponižno molčal in trepetal v pritajeni jezi. Kaj je hotel proti mogočnemu nasprotniku?! V svoji onemoglosti je molče trpel dalje in — upal

boljših dni.

Ti so tudi prišli, a ne zanj. Zatemnilo se je jasno nebo in zasolžilo spričo tolikih krivic, ki jih je videlo. Zemlja se je stresla v svojih tečajih, votlo je zagrmelo, in ognjeni bliski so švigali preko ozračja.

Nebo se je zasvetilo v čistejši modrini, solnce je zasijalo lepše, toplejše.

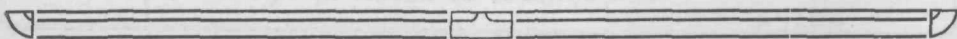
Z zadovoljstvom je gledalo nebo delo svoje jeze. A zmračilo se mu je veličastno lice, ko je uzrlo kraj nesreče.

Strt in zlomljen je ležal ubogi bor na osveženi zemlji.

Strela je udarila v hrast in mu odklala veliko vejo. Ta je ležala na boru, ki ga je pri padcu zlomila.

Še vedno mogočen in prešeren je stal hrast v svežem jutru.

Kaj je takemu mogotcu za eno vejo? A ti, nesrečni bor, zakaj si bil tako majhen in slaboten?

PAVEL STRMŠEK:

Zgodovina.

lovek je družabno bitje. Že od nekdaj je vedno skupaj v večjih skupinah, prav kakor mravlja. Če vidiš mravljo, lahko gotovo veš, da je v bližini mravljišče, kjer še dobiš na stotine in stotine enakih živalc. Tako je tudi s človekom. Skupno z drugimi si je ustvarjal svojo domovino. Vsekdar se je zavedal, da je samo del celote. S celoto je napredoval, s celoto se razvijal. In to, kako se je zgodilo, nam pripoveduje zgodovina.

Zgodovina more imeti trojen namen: lahko je — in to je bila najprej — samo pripovedovalna. Kakor vam pripovedaje babica ali dedek o francoski revoluciji in o velikem Napoleonu, ki si je hotel podvreči vso Evropo, tako so pisali prvotni zgodovinarji. Edini namen jim je bil, sporočiti potomcem, kaj se je zgodilo pred ali pa med njihovim življenjem. Drugačen namen pa je imel že atenski zgodovinar Tukidid, živeč okolo leta 460 do 400 pr. K. r. V svojem popisu Peloponeške vojne opisuje natančno prve znake kuge, ki se je pojavila v tej vojni, ter dostavlja izrečno: »To pišem zato, da bi jo mogli takoj že v začetku spoznati, če bi se še kdaj pojavila.« Tukaj je njegov namen jasen: poučiti nas hoče. — V začetku 19. stoletja je postala zgodovina veda. Njena naloga kot veda je, kazati, kako se je človeštvo polagoma, stopnjo za stopnjo razvijalo, ustvarjalo države in narode ter napredovalo od nekdaj do danes.

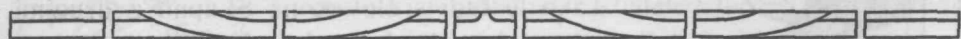
Zgodovina, prava zgodovina, je samo ena: obča zgodovina, ki obema v sebi vse države in vse narode. Vanjo sodi kulturna zgodovina, vanjo književna zgodovina vsakega naroda. Zgodovine posameznih držav ali dežel ali zgodovine kultur in književnosti so samo deli te splošne,

obče zgodovine, zakaj noben del se ne razvija sam zase, temveč skupno s celoto.

Vrednost in korist zgodovine je velika. Uči nas, ljudi — same sebe spoznavati, uči nas na podlagi preteklosti razumevati sedanost in često nam odpira tudi pogled v bodočnost; velik pa je njen pomen tudi zaradi tega, ker nam jasno kaže, da posameznik nič ne šteje, temveč dobi šele veljavo, kadar se priklopi skupini, da je dobil in ima veljavo šele od skupine, od celokupnosti. Uči nas, kako napačno ravna tisti, ki pozna le samega sebe, za svojega bližnjega pa se ne zimeni. Razentega pa nam nudi zgodovina pravo razvedrilo in nauk, ko nam kaže izpreminjajočo se usodo narodov in posameznikov v vseh časih. Ona pa je tudi predpogoj drugim vedam in umetnostim, kadar hočejo spoznavati razvoj svoje lastne stroke.

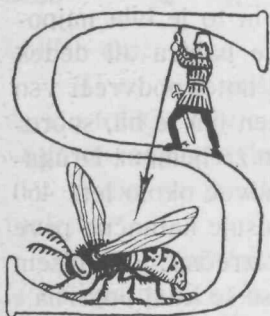
Zgodovina sega nazaj v preteklost do tedaj, ko so ljudje začeli pisati in so zapustili pisane spomenike. Tudi ona najnižja stopnja človeštva, ko še človek ni znal pisati, bi pravzaprav morala soditi k zgodovini, a se je odcepila od nje in tvori svojo vedo -- prazgodovino. Zgodovini pa je ostalo še vedno veliko polje in treba ga je bilo razdeliti. Za mejo dob so izbrali leta, ki so posebno pomembna za razvoj človeštva. Ločimo jo v tri veke: v stari vek od začetka do l. 476. po Kr. r., ko je razpadlo zahodno rimsko cesarstvo; v srednji vek od tedaj pa do Kolumbovega odkritja Amerike l. 1492; od tedaj naprej imamo novi vek.

»Historia vitae magistra!« pravi latinski pregovor. Učimo se torej zgodovine, učimo se iz nje živeti, zakaj zgodovina je učiteljica življenja.

U. T.:

Veliko slovansko drevo.

Slovansko drevo je veliko in na široko raztegnjeno.

Slovansko pleme zavzema ozemlja 19,600.000 kvadratnih kilometrov in šteje blizu 160 milijonov: 159,420.000 (po popisu ruskega prof. Florinskega).

Slovansko pleme delimo v tri glavne veje.

I. Vzhodna veja, v katero štejemo mnogobrojni ruski narod, ki se deli na Velikoruse, Maloruse in Beloruse.

II. Južna veja, h kateri pripadajo Bolgari z Macedonci, Srbi in Hrvatje in Slovenci.

III. Zapadna veja, v kateri so Čehi in Moravci, Slovaki, Lužiški Srbi, Poljaki, Mazuri, Šlezi in Kašubi.

Od vseh slovanskih narodov so najštevilnejši Rusi. Za njimi pridejo Poljaki, ki jih je 21,700.000. Srbo-Hrvatov je 10,000.000, Čehov 7 in pol milijona, Bolgarov 5,700.000, Slovakov 2,740.000, Slovencev 1,500.000, Kašubov 370.000 in Lužiških Srbov 157.000.

Zanimivo je, kako se veliko slovansko drevo deli po veri.

Pravoslavnih je 111,540.000, in to Rusov 100,760.000, Srbov 5,450.000, Bolgarov 6,260.000 in ostalih 60.000. Ruskih razkolnikov je 3,500.000, unijatov okolo 4 milijone; od teh 5000 Bolgarcev, ostali so Rusi.

Katolikov je 37,300.000. Od teh Poljakov 21,150.000, Čehov 7,250.000, Slovakov 2,060.000, Hrvatov 3,450.000, Slovencev 1,480.000, Rusov 1,500.000, Kašubov 345.000, Bolgarov 50.000, Srbov 15.000.

Število protestantov znaša do 1 milijon 640.000; od teh je Slovakov 680.000, Poljakov 550.000, Čehov 230.000, Lužiških Srbov 142.000, Kašubov 25.000, Bolgarov 2000.

K islamu jih pripada 1,230.000, in sicer 860.000 Srbohrvatov ter 370.000 Bolgarov.

Ti zanimivi podatki so točni. Pribiti treba, da ni niti en katoliški slovanski rod svoboden!

Nedolžni cvet.

Bel obrazek, bela lica —
res si krasno, dekle ti,
da na lilijo se spomnim
in me v srcu zaboli.

Lilija je cvet nedolžnih,
vsi jo ljubimo srčno,
jaz pa nate, mala, mislim,
in mi v prsih je hudó.

Jan Reginov.

Mamica spijo...

(Botri † 26 IX. 1912.)

*Tiho, tiho, glej, kako lepó
mamica sred rožic drobnih spijo,
tiho, tiho, da se mamica nam
ne zbudijo!*

*Tiho, tiho, glej, kako lepó
mamica sred luč rdečih spijo,
tiho, tiho, da ne ugasnejo in
da se ne zbudijo!*

*Aj, ko pa zbude se, bodejo
povedali nam, kaj so sanjali.
Aj, to bo lepo, ko so pa sredi
rož in luč nam spali...*

Cvetko Gorjančev.

Otroka v gozdu

CVETKO GORJANČEV:

Špana.

ečer je bil. V sobi so bili otroci sami. Nad rdečo jelovo mizo je gorela luč. V sredi mize pa je miroval pehar s fižolom. Otroci so ga ružili.

»Kaj praviš, Mimica, kakšen fižol je tu notri? Ugani!«

»Tu notri? Kaži štok!«

Štok je bil svetlorumen in prečrtan z rdečimi rižami.

»Ugani!«

»Tu notri? Čakaj! Bel pa rdeče pisan.«
Radoveden je izružil.

»Uganila si!«

»Vidiš, Anzek, kako jaz vem!«

»Pa daj ugani meni, Mimica, če veš.«

»Tebi? Bom.«

Tonček je tiščal štok v mali peščici; pri mezinčku je gledal ven zakrivljen repek. Zvito se je smehljaj, v očeh mu je lesketala prelest in luč: že prej je bil natihoma, naskrivoma odprl malo in pogledal, čisto na drobno, toliko, da je razložil.

Mimica je stiskala ustni med zobčke, napenjala čelo in sklepala, kakšen bi mogel biti. Položila je kazalec desnice na usta, nepremično zrla v luč in momljala pri sebi:

»Da, pa ti mi še nisi pokazal štoka!«

»Glej ga, tak je!«

Odprl je pest in jo spet brž zatisnil.

»Kaži, sicer ne ugibljem, pa ugiblji sam!«

Zlovoljen skoro je odprl prstke nastežaj.

»Ta? — Ta?«

Kratek molk in pričakovanje.

Štroček je bil siv brez riž.

»Moder, kaži!« je zaklical Anzek in hotel vzeti štok iz roke.

»Ne, čakaj: rdeč!«

»Ti, Mimica, praviš rdeč?«

»Jaz pa moder!«

»O, jaz pa črn ko kovač — glej, ko Pavlenčev stric.«

Zružil je.

»Res je,« sta pritrdila oba brez nasmeha Tončku. On pa se je smejal na glas, toliko da ni zaklical: »Ukanil sem vaju oba!«

»Pojdimo špano vleč! Daj, Mimica, prinesi ogel iz pepelnjaka.«

Anzek je naredil na mizo veliko črno mrežo za špano.

»Se grem jaz pa ti, Anze?«

»Ne, ti boš gledala.«

Odločen je bil Anzetov glas, kakor bi bil pribil. Mimica, ki je klečala na klopi in slonela s celim telesom na mizi, se je poštukala nazaj kot polž v hišico in si sedla na peti. Lepo okroglo glavico je položila v dlani in molčala. Pred njo je ležal kupček pisanega fižola. Tudi onadva sta imela vsak svojega.

Anzek in Tonček sta razstavila fižol: Anzek bele, Tonček rumene; Tonček je zapadel že z dvema.

Bil je na vrsti Anzek. Glavo v dlaneh, tako da je obenem zastiral oči, pogled mu je skakal jadrno po polju.

»Semkaj potegni, pa ti ne more zapreti,« mu je hotela pomagati Mimica in pokazala s prstkom na skrajni levi vogel.

»Daj mir, kaj se vsiljuješ! Tončku pomagaj, če hočeš, jaz oberem vaju oba!«

»Tonček, ali naj pomagam tebi?«

»Le daj!«

»Tri,« je rekel Anzek hladnokrvno, kakor bi bilo izključeno kaj drugega in pokazal malomarno v eni črti tri bele. »Aha, ta mi je na poti — hajdi na moj kupček.«

Tonček je bil resen in zamišljen. Tudi Mimica je razpostavljala na tihem vsepovsod, pa nikakor ni hotelo biti Tončku tri.

Anzek zopet tri. Hladnokrvno je vzel plen — Tončkovo upanje.

»Čakaj, Tonček!« je pripomnila k bojnemu načrtu Mimica in potegnila.

Povlekel je Anzek, pa topot zaman.

»Čakaj!«

Mimici so se zasvetile oči.

»Tri! Tonček, tega vzemi!«

Tonček je vzel.

»Zopet tri!«

Nič se ni izpremenil Anzekov obraz, bil je čisto miren. — —

»Lahko skačeva!« je pripomnila Mimica.

Tonček je skočil (s fižolom namreč): Tri!

»Tri!« je pokazal Anzek na svoji črti ves hladan. »Konec, ti si izgubil!«

Segel je na njegov kupček in mu vzel najlepši fižol. Tončku in Mimici se je storilo milo za njim.

»Glej, Tonček, še imam jaz dva taka, na!«

Igrali so iznova, Anzek hladno, preudarno, onadva strastno, kot bi bil lep rdeč fižol celo cesarstvo.

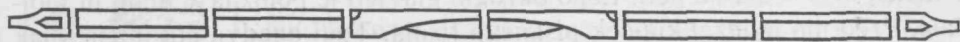
Anzek je vzel tudi še tista in še dva druga, lepa, vijoličasta.

»Dva sta, pa me ne zmoreta!« se je zasmel bahato in se udaril ponosno s pestjo po prsih, ko je dobil že peto partijo.

»Sedaj te bova!« je rekel Tonček odločno, videlo se mu je, da verjame.

Mati je prišla pogrnit za večerjo.

»To z mize! Ružinje v canjo! Zrnje vse sem v pehar!«

IVA:

Marijanove sanje.

rbančev Marijan je jako nemirno spal. Premetaval se je po postelji ter zdajpazdaj kaj nerazumljivega zamrmral ali pa se rahlo zasmeljal, kakor bi kdo lahko udaril ob srebrn zvonec...

Zunaj se je poslavljala zvezdnata noč. Kraljica luna je izginila s svojega prestola, obdana od neštevilnega spremstva svetlih zvezdic. Tam na vzhodu je zažarelo, kakor bi se odprla vrata zlate dvorane. Žareča luč se je razlila po gorskih vr-

hovih. Sence po dolinah so bežale druga za drugo vsvesti si svoje nemoci poleg svetlega solnca. V ozračju je zašumel jutranji pozdrav. Drevesa so pripognila svoje vrhove pred kraljem dneva — zlatim solncem.

Prvi solnčni žarek se je prikradel do Marijanove postelje, ko je ta odprl oči. Začudeno je pogledal v svet. Ozrl se je naokrog, prebrskal vso postelj pa žalostno odkimal z glavo. Kaj je neki iskal?

»Mama, mamica!« se mu je izvilo proseče iz prsi.

Marijanova mama je prihitela in ga yprašala, kaj mu je.

»Mama, gosli, tiste lepe zlate gosli, kje so?« je tarnal.

Mama je začudeno poslušala, o katerih goslih govori njen ljubljene. Nečesa se je domislila in rekla smeje: »Najbrž se ti je sanjalo, kajne, Marijan?«

»Da, da, sanjalo. O, kako lepo!« je vzkliknil

»Kaj pa se ti je sanjalo, ljubček? Povej!« in mama je pobožala kodrolaso glavico.

Morala je sesti na Marijanovo posetljo. Ta pa se je oklenil njenega vratu in ji pripovedoval svoje lepe, lepe sanje.

— V daljnji lepi deželi je stal mogočen grad. Okoloinokolo gradu se je razprostiral prekrasen vrt, poln najlepših dreves in najplemenitejših cvetic.

V tem gradu sta prebivala Marijan in njegova mama. Lovila sta se po razkošnih sobanah ali se izprehajala po belih stezicah med cvetičnimi gredami.

Za gradom se je blestelo v zelenih valovih veliko jezero. V tem jezeru so prebivale zlate ribice. Kadarkoli je pritekel Marijan k jezeru in veselo zažvižgal, so vselej priplavale zlate ribe k bregu. Slišal je njih

smeh in jim metal drobtinic. Kadar je bilo jezero mirno, sta se vozila z mamo v čolničku po zeleni gladini. Okolo čolnička so se zbrale zlate ribice in plule poleg njega. Videti je bilo, kakor bi se čolniček zibal na zlatih valovih.

Sredi jezera se je dvigala velika skala, ki se je bleščala, kakor bi bila iz samih biservov. Pod to skalo je prebival povodni mož. Kadar je priplul čolniček do skale, je potrkala največja izmed zlatih rib trikrat na skalo. Tedaj se je zablistalo, in skala se je odprla. Jezero se je izpremenilo v veliko dvorano, zlate ribe pa so postale deklice in veselo rajale okolo Marijana. Na bisernem prestolu je sedel čestitljiv starček — povodni mož. In ko je vstal, je zagrmelo, kakor da bi se sesul ves svet.

Marijan in mama sta zopet plula v čolničku sredi jezera. V vodi pa so veselo hihitale zlate ribice.

Nekega dne je bil povodni mož posebno prijazen. Pokazal je Marijanu svoj kristalni grad. Krasote, ki jih je Marijan videl v podvodni palači, se ne dajo popisati. Posebno čudno se mu je zdelo, da ni bilo nikakih vrat in oken, pa vendar je bilo v gradu svetlejšje kot v cerkvi, kadar v njej gore vsi veliki lestenci. Da, bleščalo je Marijanu, kakor bi gledal v samo solnce. Dolgo, dolgo sta hodila iz dvorane v dvorano, eno lepšo od druge. Naposled sta obstala v visoki, lepi sobi, ki je bila ysa preobložena najlepših reči. Vse, kar si je sedaj zaželel v svoji domišljiji, vse je Marijan tukaj videl in še veliko več. Njegovo oko je obviselo na lepih goslih, ki so visele na steni. Popolnoma zlate so bile. Kolikokrat je že prosil mamo, naj mu kupi gosli! Kako je hrepenel, da bi znal igrati nanje, da bi mogel izvabljeti strunam tiste lepe milo-otožne, dušo pretresujoče glase! Kako mu je bilo hudo pri srcu, kadar je stal pri oknu in mu je veter prinašal na uho nebeške glasove strun! Kako je zavidal gospoda učitelja, kadar ga je videl in slišal igrati na gosli! Kakor okamenel se je zazrl v nasprotno okno, izza katerega so prihajali rajski glasovi, ter poslušal, poslušal... Vso noč bi bil stal ob oknu in poslušal tudi tedaj, ko je v stanovanju gospoda učitelja že davno vse utihnilo. Prisluškoval bi melodijam svoje lastne duše, ki je zdaj vriskala v razkošnem veselju, zdaj plakala v uničujoči žalosti... Iz njegovih sanjarij ga je vselej prebudila mama.

Tako se je zamislil Marijan, ko je ugledal lepe gosli v palači povodnega moža. Prestrašen se je zdrznil, ko je začul starčkov glas.

»Izberi, Marijan! Karkoli želiš, vse bo tvoje!«

Marijan je slišal ta glas, razumel besede, toda ni verjel lastnim ušesom. Tresoč se kakor bilka na vodi je zrl zdaj v povodnega moža, zdaj na gosli. Tedaj je stopil starček k steni, snel gosli in jih potisnil v roke strmečemu dečku.

In že je sedel Marijan v čolničku poleg ljubljene mamice. Ni videl čolna, ne zlatih ribic, niti širne jezerske gladine. Ni slišal šepetanja valčkov, ne ptičjega petja, niti ljubečih besed dobre mame. Nemo je zrl na svoje gosli in jih tiščal k sebi kot najdražji zaklad. In naslonil je godalo na ramo, lok pa je brzel po strunah...

Utihnila je mama, strune so poslušale ptičke, kopičili so se valčki, da bi bolje slišali... Vse skrivnostno tiho, kakor da je zastalo srce velike prirode. Le ena pesem se je zibala na zračnih valovih, le ena pesem je donela v lepi svet, le ena pesem je zazibala mogočno prirodo v tajinstven mir. To je bila pesem Marijanovih gosli...

Marijan je slonel na maminem srcu, in biserna solza je lesketala v njegovih očeh.

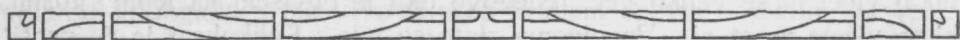
Mama je privzdignila njegovo glavo in dejala: »Lepo si sanjal, Marijan. Če boš priden, pa ti kupim gosli.«

Hvaležno se je ozrl presrečni deček v dobro mamo in nemo poljubil njeno roko.

Gospa Urbančeva je izpolnila svojo besedo, ker je bil Marijan v resnici priden. V šoli je dobro napredoval, doma je bil miren in poslušen. Kadar ni imel nikakega dela, je sedel kje v kotu zamišljen in sanjal. Če ga ni nihče opazoval, je vzel v roko kuhalnico, jo naslonil na ramo in potezal po njej s palčico...

Nekega dne pa je bila Urbančeva hiša polna neskončnega veselja, Marijan je dobil prave pravcate gosli, nove in lepe. Njegove radosti ni hotelo biti konec.

Zdaj sedeva Marijan vsak svobodni čas v tihem kotičku s svojimi gosli ter igra, igra in sanja sanje bodočnosti...

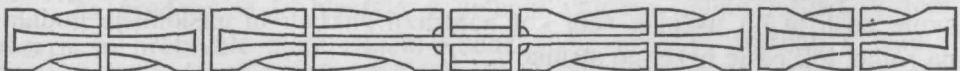

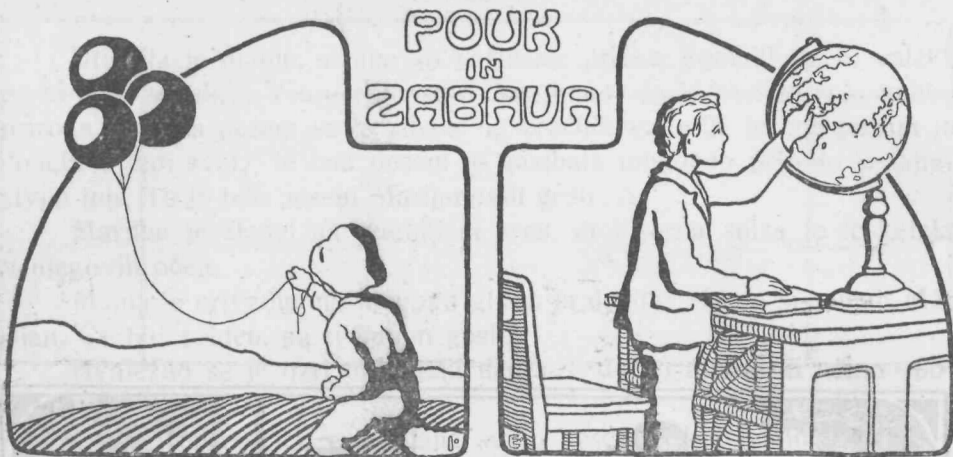
DR. JAKOB SKET:

Zlato in bogastvo v pregovorih.

Ni vse zlato, kar se sveti. — V sredi, v zlati skledi. — Rana ura, zlata ura. — Zlat ima v prahu isto vrednost kakor v mošnji. — Kadar zlato govori, vse molči. — Zlato ne govori, pa zmore vse. — Zlato lepo, pamet lepša. — Kdor se z zlatim orodjem bojuje, je gotov zmage. — Zlat ključ vsaka vrata odpre. — Zlata roka železna vrata prebije. — Zlata veriga ne da svobode. — Zlatemu maliku se vsi klanjajo. — Okolo zlatega teleta svet na sapo pleše. — Brez zdravja ni bogastva. — Bogastvo človeku smrti ne odpravi. — Ob svojih žuljih je malokdo obogatel. — Kdor ne hrani novcev, ne šteje zlatov. — Bogastvo iz odrtije se nagloma razbije. — Bogate pojedine izpraznejo mline. — Srebrno sedlo še ne stori dobrega konja. — Več je vreden pošten glas nego srebrn pas.

Pomladna.

Narodna.

Priredil Iv. Kiferle.

Zmerno.

m.f. Sneg za to le - to slo - vo je že vzal, *f* shra - nil je
 Sli - šiš po ga - ju pre - pe - va - ti tam! Pti - čki ve -
 Te - bi pri - ro - da na smeh se dr - ži, o - na zdaj

pol - hov - ko star - ček ve - sel; *p* pti - ca zle - te - la,
 se - li spet pri - šli so k nam in žvr - go - li - jo,
 no - vo ob - le - ko do - bi: tra - te ze - le - ne,

f le - po za - pe - la: *m.f.* Ni - si me, mra - zek, še vzal.
 te - be bu - di - jo: „Le - pa ne - dol - žnost, na dan!“
 ro - že ru - me - ne, ka - ko nas to ve - se - li!

Uganka.

Priobčil G.

Srebrna gospa
 po sinjem morju vesla
 in ob njej miglja

deca poredna vsa.
 Kdor gospo in deco pozna,
 naj kar ime izda!

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev besedne uganke v drugi številki.

Anton Aškerc.

Prav so jo rešili: Milica in Vladko Valenčič v Trnovem; Saša Ličan, učenec v Ilirski Bistrici; Nada Smole, učenka VI. razreda ljudske šole v Sevnici; Marija Slapšak, učenka VI. razreda v Sevnici; Dora Nagú v Orehovici; Milica Kranjc, učenka meščanske šole II. razr. v Mariboru; Jela in Nada Pretnar, Palmira Straussgittl, Ivica Kokalj, Hedica Crobath in Mira Majdič, gojenke zavoda „De Notre Dame“ v Gorici; Vlasta Rudež, grad Tolsti-vrh; Tatjana, Vlasta in Vidka Horvat v Ptuju; Gojmir Pipenbacher, učenec I. a razr. II. drž. gimnazije, in Dušan Pipenbacher, učenec IV. razr. c. kr. vadnice v Ljubljani; Stanko Skok, učenec v Domžalah; Stanko in Boris Šamsa v Ilirski Bistrici; Cvetko Kristan, učenec III. razreda v Sp. Šiški; Mina Dobida, učenka IV. razr. v Ljubljani; Levstik M., Simerl R., Simončič B., Novak R., Golgranc Janež, Borčnik J., Vodeb A., Mastnak Fr. in Jager J., učenci in učenke na Blagovni; Joško Paternost, učenec IV. razr. v Senožečah.

Učenci svojemu gospodu nadučitelju.

Nič posebnega ni bilo opaziti nekega jutra v prosincu, ko smo pogledali skozi okna svojih sob. Le dan je bil svetlejši, ker je v noči sneg pobelil okolico. In vendar — kakšno vrvenje po šoli! Zdaj se je ukradel ta, sedaj oni in, vrnivši se, imel v roki ali v žepu lepo rdeče jabolko. Bil je pri gospodu nadučitelju, da mu je h godu želel veliko sreče, vso srečo; saj je bil gospod nadučitelj prvi, ki mu je kazal črke.

Devet je odbila, začel se je pouk. Oh, kako so misli učencev uhajale drugam. Sedaj so bile v stanovanju gospoda nadučitelja, sedaj pri jabolku pod klopjo. Še bolj pa je motilo učence pričakovanje tega, kar se zgodi, ko pride gospod nadučitelj v razred. In prišel je. Lepo oblečena Minca je stopila iz klopi in povedala pesemco, ki ji jo je spesnil njen dobri atek.¹ Govorila je tako:

Veleugledni gospod nadučitelj!

V dolini tihi vrt
cvetoč je bil prostrt,
kjer prvo mladoleetje
razsipalo je cvetje
in vzniknila iz tal
je plodonosna kal. —
Iz pravljič naših raj
ni bil ta mili kraj;
ta zornojasni svet,
v življenja cvet odet,
to drago nam ognjišče
in vzorov zavetišče,
kjer bivamo mi zdaj,
je ta naš šolski raj. —
A vi, gojitelj mili,
ki ste kali vsadili
v razore mladih vrst,
tu glejte bujno brst! —

Tu vaši smo gojenci,
tu vaši smo učenci,
hvaležno se vam klanjajoč. —
Kar v srcu nam gori,
kar v duši nam plamti,
molitve naše klic je vroč:
„Bog bodi pokrovitelj
vam, blagi naš učitelj!“

Tudi drugi učenci niso hoteli zaostati. Zapeli so gospodu nadučitelju pesemco v čast. Minci in vsem učencem se je gospod nadučitelj lepo zahvalil in v spomin prinesel poln jerbas lepih jabolk.

F. Hribernik.

Največje stvari na svetu.

Največje vseučilišče je v Kairu (mesto v Egiptu), ki ima 11.000 dijakov. Največji park je vrt pri Kopenhagnu na Švedskem, ki ima 4200 m². Največji vrt je v Ameriki v Filadelfiji s 3740 m². — Največja tvornica za užigalice je tvornica „Vulkan“ v Tidaholmu na Švedskem. V tvornici se 1200 delavcev, ki napravijo vsak dan 900.000 škatlic užigalic. Za te uporabijo na leto 600.000 kubičnih črevljev lesa, 250.000 funtov papirja in 40.000 funtov ržene moke za klej. — Največja jama na svetu je „Mamutova jama“ v Kentukiju. Dolžina vseh oddelkov je 7 angleških milj. V tej se nahajajo slepe ribe. Največja knjižnica je „National“ v Parizu. Ustanovil jo je Ljudevit XIV. Ima 1.400.000 zvezkov, 600.000 brošur, 175.000 rokopisov, 300.000 atlantov in zemljevidov, 150.000 novcev in kolajn. Največji zid je kineški zid, ki drži čez visoke hribe in po globokih dolinah, čez reke in druge zapreke. Dolg je 1250 angleških milj, 20 črevljev visok in spodaj 25 črevljev debel, zgoraj 15 črevljev širok. Največji zvon je veliki zvon v Moskvi pod Kremljem. Obseg tega zvona meri 68 črevljev, višina 21, debelina 28 col. Tehta 443.700 funtov. Skoraj gotovo ni bil nikdar obešen, ampak je bil na mestu ulit, kjer stoji.

K. Str.

¹ Ž. L. Mozirski.

Jakamik.

Gotovo še nisi slišal te besede, dragi čitatelj, kaj ne? Nekoliko čudna je ta tuja beseda. — Jakamik imenujejo v severni Južni Ameriki ptico, ki jo imajo za čuvaja. Ta jim čuva ovce na paši in kuretino na dvorišču. Indijanci, prebivalci v Venezueli, Guyani in v pokrajinah ob Amaconskem veletoku uporabljajo to ptico kot nekakega pastirja, ker se kot tak izborno vrlo vede. Podoben je našemu žerjavu, samo da je večji in lepši nego oni. Podivjan živi v velikih gozdovih v jatah do 200 in zapusti svojevoljno le redko svoje prebivališče. Hodi počasi in težko. Časih pa ga prime, bi rekli, neka muha, tedaj skače visoko v zrak, pleše in proizvaja jako smešne kretnje. Vedno pa drži pri tem glavo proti zemlji. Kadar se ustraši, odda nekak trobeč glas. Zaraditega ga imenujejo domačini „trobentač“. Vjet postane jakamik kmalu pohleven in se kmalu privadi na svojega gospodarja. Tudi njegove mladice lahko vzgoje. S pravo drznostjo varuje ptica odkazano ji čredo ali perutnino. Silno je srčen ter ukroti celo pse čuvaje, tako da so mu pokorni. Vsako jutro vodi črede ovac in krdela mladih rac in kur na pašo in jih privede, moško pred njimi stopajoč, dobro ohranjene zvečer zopet domov. Nobena žival se ne sme od črede ali krdela oddaljiti; toliko časa jo rine in kljuje in kavsa, da se zopet povrne h krdelu. Glas svojega gospodarja pozna jakamik takoj ter ga takoj sluša, gre povsod za njim in je vesel, ako ga gospodar poboža. Žalosten je, ako ni gospodarja zraven, in veselo ga pozdravi, kadar pride. Psom in mačk ne mara. Ako se pes ali mačka približa gospodarju, takoj prileti in ju otepa s perutnicami tako dolgo, da pobegneta. Kakor golob pismo noseč pri nas ima jakamik jako razvit čut za določevanje smeri. Tudi iz največjih daljav privede varno in gotovo zvečer svojo čredo domov.

K. Str.

Kako Eskimojci računajo.

Eskimojski jezik ima sicer prav mnogo besedi, s katerimi imenuje to ali ono žival ali to in ono prikazen v narodi. Jako malo pa ima besedi za števila. Zdi se, kakor bi Eskimojec sploh ne poznal besed za števila čez 10. Navadno šteje le 1—5 ali do 10. Pri najmanjšem seštevanju pa že rabi prste in roke in ne imenuje več števil. Do pet vzdigne eno roko, do deset obe, do tri razprostre palec, kazalec in sredinec na eni roki, do šest pa na obeh. Pri številkah od 10 do 20 mora priti drugi zraven. Navadno pokliče soseda za o. Jako težko je torej Eskimojcu računati z večjim številom kot 10. Kot primer takega računanja pripoveduje angleški častnik sledečo prigodbo: Kot raziskovalec sem se pogovarjal sam z Eskimojcem. Pogovor je prišel na število 30, ki ga je Eski-

mojec silno težko pokazal. Najprvo je vzdignil obe roki kvišku. Sedaj pa ni vedel, kaj naj nadalje napravi. Dolgo je premišljal. Slednjič mu vendar pade v glavo dobra misel ter prime častnika za obe roki, kar pa je bilo šele dvajset. Kako pa naj še ostalih deset dobi? Zdelo se je, da je nemogoče spraviti 30 skupaj, toda zopet rešilna misel. Vzdignil je eno nogo, a sedaj je bilo tudi šele 25. Trudil se je, da bi vzdignil še drugo, toda ko po dolgem trudu le ni mogel tega napraviti, je vzdignil še eno častnikovo nogo in s tem rešil težavni račun.

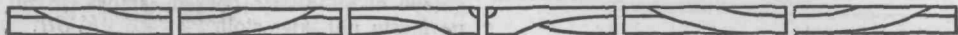
K. Str.

Šolsko gledališče v Krškem.

Iz Krškega nam pišejo: Pretekli mesec so nas na našem ličnem šolskem odru presenetili učenci in učenke obeh šol z igro „Snegulčica“. Ravnateljstvu meščanske in vodstvu ljudske šole moramo biti za prireditve te krasne, a težavne igre hvaležni. Dossegla je lep moralen in gmoten uspeh. Obe predstavi sta vrgli nad 1600 K, ki pridejo v prid naši šolarski kuhinji. Režija je bila v rokah gospoda nadučitelja Levstka in soproge, ki sta žela skupno z vsem učiteljstvom splošno priznanje. — Učenci meščanske šole so prevzeli večje vloge, ki so jih rešili prav dobro. Kraljevič je nastopal sigurno, le tupaťam je prišel v deklamiranje. Resno in premišljeno je igral lovec Radmir. Kraljevo spremstvo je bilo z ministrom vred dobro v igri in maski. Občudovali smo zlasti dragocene kostume, dočim se nam obleke kraljice in dvorjank niso zdele primerne. A za naše razmere smemo biti zadovoljni. Kraljica je igrala s posebno spretnostjo in je bila tudi v vlogi kmetice in branjevke na mestu. V pravih rokah je bila tudi Snegulčica. Vsa se je vživela v igro. — Za preserčno zabavo občinstva so skrbeli „škratje“ z Vojem na čelu. Z dražestnim nastopom in s krasnimi skupinami okrog Snegulčice so nas naravnost očarali. Baš pri teh izborni izvežbanih otrocih se je poznalo veliko režiserjevo delo. — Krškemu občinstvu in šolskemu odru želimo še mnogo takih večerov. Ljudstvo ima igre nad vse rado.

Zanimanje za Slovence.

V Parizu so ustanovili posebno društvo, francosko-slovenski krožek, ki je prevzel nalogo, da širi med francoskim narodom poznavanje Slovencev in njihov pomen v kulturnem razvoju Jugoslovanstva. „Groupe d'études Franco-Slovennes“, kakor se društvo imenuje, hoče potom predavanj in tudi potom žurnalistike seznaniti Francoze o razmerah Slovencev, o njihovih narodnih bojih napram pangermanizmu in tako opozoriti vesoljni svet na kričeče krivice, ki se gode Slovincem v narodnem oziru. Na čelu teh prijateljev Slovencev stoji visoko izobražen mož, namreč Julij Tixerant.

Dragi gospod Doropoljski!

Nisem še pisal veliko pisem, samo svojemu bratu, ki študira v Ljubljani. Prosim, oprostite mi, če bom kako napako napravil. Pišem zato, ker mi bo tako všeč, ko bom dobil odgovor v „Zvončku“. Rad berem „Zvonček“. Tudi v šol ga beremo. V IV. razred hodim h gospodu Stepišniku. Prosim, jaz bi Vam pisal več, pa si ne upam, ker nimate časa. Drugič Vam povem o našem premogovniku, če marate.

Pozdravlja Vas

Franc Kozjak,
Toplice pri Zagorju ob Savi.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Nič se ne smeš bati, da bi se kaj ustrašil, ako mi pošlješ daljše pismo. Zato pa kar sedi in nam opiši premogovnik. To bo zanimalo vse „Zvončkove“ bralce.

*

Blagorodni gospod Doropoljski!

Že večkrat sem čital v „Zvončku“ pisma, ki jih pošiljajo učenci v Vaš kotiček. Sam Vam pa vendar nisem še nikoli kaj pisal. Ko so pa prišli letos v naš trg vojaki, sem se pa vendar odločil, Vam nekaj o tem poročati. Že en teden poprej smo zvedeli, da pridejo. Od takrat naprej smo govorili samo o njih; posebno mi mladi smo preudarjali, kakšni bodo, koliko jih bo in ali bodo na konjih ali peš. Napočil je dan njihovega prihoda. Kar naenkrat zakriči vaška mladina: „Že gredo, že gredo!“ In istočasno se že tudi zasliši godba. Ves trg je priletel skupaj, in nismo se mogli nagledati velike množice vojakov. Natančneje o tem Vam poročam o priliki.

Srčno Vas pozdravlja

Vladko Kramar
na Vranskem.

Odgovor:

Ljubi Vladko!

Z današnjim pismom nas seznanjaš s prihodom vojakov, sedaj nam pa povej o njih še kaj več. Gotovo bo to zanimalo vse „Zvončkove“ kotičkarje.

*

Čestiti gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem prvič. Rad čitam „Zvonček“, posebno Vaš kotiček. „Zvonček“ dobim vsak mesec, ker sem naročnik. Hodim v III. razred. Imamo dobrega učitelja g. Ivana Petriča. Moj brat Boris je star štiri leta. — Kaj mislite, ali bodo združeni balkanski narodi pregnali Turka iz Evrope?

Srčno Vas pozdravlja

Cvetko Kristan,
učenec III. razr. v Spodnji Šiški.

Odgovor:

Ljubi Cvetko!

Ker se nečejo Turki podati, se mora vojna na Balkanu nadaljevati. Združeni balkanski narodi bodo z vso silo pritisnili na Turka in ga pregnali iz Evrope, kjer je 500 let uganjal svoje grozovitosti. Vsaka krivica se končno maščuje.

*

Dragi gospod Doropoljski!

Zopet Vas hočem danes posetiti z majhnim pisemcem. V šoli me najbolj veseli zemljepis in spisej. Zemljepis me posebno veseli. To pač ni čudo, saj je tudi moj oče veliko prepotoval. Bil je v Ameriki in še celo v Aziji. Iz Amerike je prinesel tudi jagodne rastline, ki jih imamo nasajene na vrtu in imajo v začetku meseca julija kaj okusen sad. Vkuhan je posebno dober za rumeno potičico. Bil je tudi v Idriji na Krajskem, v Cerknici ter občudoval biser kranjske dežele, namreč Bled. Iz Idrije je prinesel tudi kosček rude, v kateri se nahaja živo srebro.

Drugič me pa tudi posebno veseli spise. Usojam se Vam poslati prvi spis iz svoje spisnice. Prosim, blagovolite popraviti napake. Spis se glasi tako-le:

Oj, ti prelepa pomlad!

Oj, ti prelepa pomlad! Res si prišla s tako lepimi dnevi, a kaj je za temi dnevi, tega tedaj ni vedel nihče. To pa vidimo sedaj. Kje je sedaj toplo solnčece, ki daje toploto in življenje vsej naravi? Kje je sedaj tvoj vedno veseli in smehlajoči obraz? Zakaj pustiš še dalje gospodovati starki zimi, ko je že vendar čas, da prdeš ti, mladenka pomlad? Ne vidiš, kaj nam je že vse storila starka zima? Črešenj ne bomo imeli nič, prav nič in menda tudi sliv in orehov ne. Vedno in vedno se zbirajo oblaki in dež skoraj ne preneha. Pa tudi mrzli krivec piha, da nam pretresa ude. Pogledj zdaj pod lipo na vaško trato! Kje so tisti veseli obrazki, polni življenja in veselja? Vsi so v hiši kakor ptiček v kletki in žalostno lukajo skozi okence, kdaj bi zagledali tebe. Toda vendar se jih nočeš usmiliti. Ali ti ni dolgčas, da paseš lenobo? Saj je še meni, ki pomagam materi, dolgčas. Pridi torej kmalu, kmalu, prelepa, cvetoča pomlad!

Prosim, ne zavrnite mojega skromnega pisemca in ga, ako je mogoče, priobčite v svojem koticu.

Iskreno Vas pozdravlja Vam vdana

Anica Tomažičeva
pri Sv. Benediktu.

Odgovor:

Ljuba Anica!

S tem ustrezam Tvoji prošnji, pozneje pa priobčim tudi nekaj Tvojih pesemc, ki si mi jih poslala.

*

Blagi gospod Doropoljski!

Tudi jaz Vam hočem pisati. Rad čitam Vaš „Zvonček“, ki ga dobivam v šoli. V šolo hodim h gospodični učiteljici. V naši šoli se učimo tudi nemško. Po velikih počitnicah pojdemo v novo šolo, ki se je že jako veselimo. Tudi Velike noči se že veselimo. V našem kraju je bilo dozdej jako lepo vreme. Prosim odgovora.

Pozdravlja Vas

Jurij Štular,
učenec II. razreda v Šmihelu pri Pliberku
(Koroško).

Odgovor:

Ljubi Jurij!

Velike počitnice so že davno minile, in sedaj si že gotovo v novi šoli. V prihodnjem pismu nam povej, kaka je Tvoja nova šola. Zmeraj sem vesel, kadar dobim slovensko pismo iz Koroške. Živel! koroški Slovenci

*

Čenjeni gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem prvič. Moj brat naročuje „Zvonček“. Rada berem knjige, posebno mi ugaja Vaš kotichek. Veselim se velikonočnih praznikov. Grem tudi letos k prvemu svetemu obhajilu.

Z odličnim spoštovanjem Vaša vdana

Anica Salmičeva,
učenka IV. razr. v Celju.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Pohvaliti moram Tvojega brata, ki je naročnik našega lista. Pohvaliti pa moram tudi Tebe, ki si prijateljica knjig. Ostani jim vedno zvesta, saj nas knjige uče in razveseljujejo.

*

Čestiti gospod Doropoljski!

Hodim v šolo komaj tretje leto. Učim se prav rad, posebno risanja. Imam sedaj že tretjega gospoda učitelja. Dosedanji gospod učitelj Medič je šel v Trst. Želim mu vse najhujše! Danes je prišel namesto njega drug gospod učitelj Imenuje se Delkot. Tudi ta gospod bo dober. Še Vam bom poročal, pa tudi kako risbo Vam pošljem. Pozdrav!

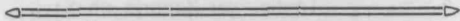
Viktorijan Pečarič,

učenec I. razreda na Sp. Škofijah, Istra.

Odgovor:

Ljubi Viktorijan!

Sedaj pričakujem prihodnjega Tvojega pisma, ki mu priloži tudi kako risbo, da jo morem potem priobčiti v svojem koticu.

Kotichekove risbe.

J. Veronik: Planinska koča.

